

DUFAS PRINCIPLES FIDUCIAIR BEHEER

Inleiding

De afgelopen jaren heeft een toenemend aantal pensioenfondsen vermogen in beheer gegeven aan een uitvoerende organisatie of fiduciair beheerder. Daarmee kunnen belangrijke schaalvoordelen worden bereikt. Bovendien kunnen pensioenfondsen zich op deze wijze voor het beheer van hun balans toegang verschaffen tot steeds professionelere en complexere kennis op het gebied van het beheren van pensioenfondsvermogens en de aangescherpte toezichtregels. Het concept ‘integraal vermogensbeheer’ of ‘fiduciair beheer’ is nog volop in ontwikkeling. Met deze principes wil DUFAS een belangrijke bijdrage leveren aan het in goede banen leiden van deze ontwikkeling.

“Fiduciair beheer” onderscheidt zich wezenlijk van “operationeel vermogensbeheer” zoals in deze “DUFAS principes fiduciair beheer” duidelijk wordt gemaakt. Het is in Nederland wettelijk niet toegestaan dat een pensioenfonds zijn eigen verantwoordelijkheid overdraagt aan een fiduciair beheerder. Toch dient de fiduciair beheerder zich te verplaatsen in de positie van het pensioenfondsbestuur en dient de fiduciair beheerder te handelen ‘als ware hij een goed pensioenfondsbestuurder’. Gezien die belangrijke taak van de fiduciair beheerder bij de ondersteuning van het bestuur van het pensioenfonds, heeft de fiduciair beheerder een belangrijke verantwoordelijkheid jegens het pensioenfondsbestuur. Zo speelt de fiduciair beheerder een onmiskenbare rol bij het balansmanagement van het pensioenfonds en zal, bijvoorbeeld in geval van onrust op de financiële markten, een pro-actieve rol dienen te spelen om het pensioenfonds te adviseren over een eventuele herziening van zijn strategische beleggingsbeleid, het risicomangement en de samenstelling van de beleggingsportefeuille als gevolg van de gewijzigde marktomstandigheden. Het is dan ook zaak dat pensioenfonds en fiduciair beheerder zich hun eigen taken en verantwoordelijkheden bij fiduciair beheer terdege realiseren en deze specifieke rollen in hun onderlinge fiduciair beheer overeenkomst duidelijk vastleggen.

De mate van uitbesteding door het pensioenfonds kan desalniettemin variëren. Een vergaande vorm van fiduciair beheer bevat onder meer het advies van de fiduciair beheerder aan het bestuur van het pensioenfonds over het op elkaar afstemmen van activa en passiva, de beleggingsstrategie, het samenstellen van de beleggingsportefeuille, de selectie van operationeel vermogensbeheerders, het monitoren van die operationeel vermogensbeheerders en het rapporteren over al die taken en werkzaamheden aan het bestuur van het pensioenfonds. Er kunnen ook afspraken gemaakt worden over het beleggen van (een deel van) het vermogen in beleggingsinstellingen, al dan niet beheerd door de fiduciair beheerder zelf. Het hoe en waarom van die keuzes moet duidelijk worden gemaakt aan het pensioenfonds.

Minder vergaande vormen van uitbesteding komen eveneens voor. In deze principes wordt een aantal verschillende componenten van fiduciair beheer onderscheiden, waarbij een onderscheid wordt gemaakt tussen ‘kernactiviteiten’ en nevenactiviteiten. Het zorgdragen voor die kernactiviteiten dient ten minste tot de verantwoordelijkheid van de fiduciair beheerder te behoren, wil er sprake zijn van ‘fiduciair beheer’. Dat laat onverlet dat die kernactiviteiten door de fiduciair beheerder onder zijn verantwoordelijkheid weer kunnen worden uitbesteed aan andere professionele partijen.

Partijen dienen zich te realiseren dat er bij de uitvoering van de onderscheiden activiteiten en de daarvoor te maken keuzes, potentiële belangenconflicten kunnen bestaan tussen de fiduciair beheerder en het pensioenfonds. Partijen dienen dan ook zorg te dragen voor een helder belangenconflictbeleid.

Er dient transparantie te bestaan over alle kosten en vergoedingen ter zake van het fiduciair beheer. De fiduciair beheerder dient tegenover het pensioenfonds ook transparant te zijn over de kosten die gepaard gaan met het beleggen van vermogen van het pensioenfonds door operationeel vermogensbeheerders of in beleggingsinstellingen. Dit bekent overigens niet dat altijd alle kosten van operationeel vermogensbeheerders en beleggingsinstellingen moeten worden gespecificeerd naar het pensioenfonds. Het (selectie)proces moet inzichtelijk worden gemaakt.

Uitbesteding aan een fiduciair beheerder ontslaat het pensioenfondsbestuur niet van zijn eigen verantwoordelijkheid jegens *stakeholders* in het fonds en de toezichthouder. Indien bijvoorbeeld ook de ALM studie door de fiduciair beheerder wordt uitgevoerd, of een selectie wordt gemaakt om (deels) te beleggen in eigen beleggingsinstellingen van de fiduciair beheerder, dient het pensioenfonds zich af te vragen of er geen behoefte bestaat aan een *second opinion*. Het pensioenfondsbestuur blijft te allen tijde verantwoordelijk voor het gevoerde beleid.

Deze principes vormen geen juridisch afdwingbaar document. Wel wordt een aantal algemene uitgangspunten vastgelegd waarmee pensioenfondsen en fiduciair beheerders houvast krijgen bij het vormgeven van fiduciair beheer en hun onderlinge taakverdeling daarbij. Onze doelstelling is geweest zoveel mogelijk algemeen aanvaarde principes vast te leggen en marktpartijen niet dwingend voor te schrijven hoe beoogde resultaten moeten worden bewerkstelligd.

Pensioenfondsen (en op termijn wellicht ook andere partijen die een deel van het beheer van hun vermogen willen uitbesteden) en fiduciair beheerders krijgen door deze principes handvatten aangereikt waarmee ze hun verwachtingen – zowel rechten als verplichtingen – ten aanzien van hun wederpartij kunnen vormgeven. Het doel is te bewerkstelligen dat de fiduciair beheerder zich, zoals MiFID in het algemeen voor beleggingsdiensten bepaalt, bij het fiduciair beheer

‘op eerlijke, billijke en professionele wijze voor de belangen¹ van zijn cliënt’ inzet. Het pensioenfonds dient op zijn beurt over voldoende deskundigheid te beschikken om de geleverde diensten goed te kunnen evalueren, eventueel met behulp van daartoe ingeschakelde andere derden. Daarom worden in deze principes de rechten en verplichtingen van beide partijen benoemd. Partijen dienen zich er van te vergewissen dat hun wederpartij niet alleen voldoet aan wet- en regelgeving, maar ook kan beschikken over voldoende (eventueel: externe) deskundigheid.

Deze principes worden aangevuld met een modulair model ‘Fiduciair Beheer Overeenkomst’, voorzien van nadere toelichting, waarmee de facto een checklist wordt aangereikt aan marktpartijen, die zich als hulpmiddel vrijelijk hiervan kunnen bedienen voor het inrichten van hun eigen fiduciair beheer verhoudingen. Het opstellen van iedere overeenkomst blijft uiteindelijk immers maatwerk.

Fiduciair beheer wint in toenemende mate aan populariteit. Aanbieders kunnen om marketingredenen daarom in de verleiding komen deze benaming aan de aard van hun dienstverlening te geven, terwijl die vlag de lading niet dekt omdat er geen sprake is van een duidelijke verantwoordelijkheid voor het ‘managen van de balans’ van het pensioenfonds. Dergelijke verkeerde uitgangspunten en verwachtingen tussen betrokken partijen kunnen oorzaak zijn van het ontstaan van schades en daarmee verband houdende gerechtelijke procedures. Fiduciair beheer omvat een complex geheel van wederzijdse taken en verantwoordelijkheden, waarbij bovendien rekening moet worden gehouden met de specifieke aspecten van het Nederlandse pensioenstelsel. Met deze principes fiduciair beheer wil DUFAS deze specifieke vorm van dienstverlening nader definiëren en de wederzijdse rechten en verplichtingen tussen partijen duidelijk aangeven.

Deze “DUFAS principes fiduciair beheer” kunnen in de toekomst in consultatie met marktpartijen worden aangepast indien nieuwe inzichten of wetgeving daartoe aanleiding geven.

---

¹ Vergelijk artikel 4:90 lid 1 Wet financieel toezicht voor beleggingsondernemingen.

A Algemene bepalingen

Artikel I. Definities

In deze richtlijn wordt verstaan onder:

➤ **Fiduciair Beheerder**

De wederpartij van het Pensioenfonds bij de Fiduciair Beheer Overeenkomst.

➤ **Fiduciair Beheer**

Activiteiten gericht op het realiseren van de beleidsmatige doelstellingen ten aanzien van het gehele vermogen van het Pensioenfonds.

Hierbij kunnen de volgende componenten worden onderscheiden, waarbij onderscheid kan worden gemaakt tussen kernactiviteiten en nevenactiviteiten en waarbij partijen overeen kunnen komen dat de fiduciair beheerder een deel van deze activiteiten ook weer kan uitbesteden:

Kernactiviteiten

- Voorstel voor strategisch beleggingsbeleid, in aansluiting op ALM studie
- Advies over risicomanagement, balansmanagement en mogelijke uitvoering daarvan
- Samenstellen van de portefeuille, dynamisch portefeuillebeheer
- Selectie, opdrachtverlening aan, monitoring en beëindiging opdracht van operationeel vermogensbeheerders
- Communiceren met en rapporteren aan het pensioenfonds over de uitvoering van de diverse activiteiten
- *Performance* meting en attributie van *performance* (intern of extern)

Optionele nevenactiviteiten

- ALM studie
- Selectie, opdrachtverlening aan, monitoring en beëindiging opdracht van *custodians*, alsmede eventueel *prime brokers*, *clearing brokers*, *execution brokers*, tegenpartijen ten behoeve van OTC derivaten transacties en het afsluiten van ISDA's (inclusief Credit Support Annex) met deze tegenpartijen en het zorgdragen voor adequate monitoring van het tegenpartij risico en het verrichten van prudent *collateral* beheer.
- Administratie en interactie met *custodian(s)*
- Ondersteuning bestuur pensioenfonds bij bestuursvergaderingen, jaarverslagen, etc.

➤ **Fiduciair Beheer Overeenkomst**

De overeenkomst tussen het Pensioenfonds en de Fiduciair Beheerder tot uitbesteding van vermogensbeheer.

➤ Kosten

Alle bedragen die op grond van de Fiduciair Beheer Overeenkomst op directe of indirecte wijze ten laste komen van het Pensioenfonds, uitgezonderd de Vergoedingen.

➤ Pensioenfonds

Een bedrijfstakpensioenfonds, een beroepspensioenfonds of een ondernemingspensioenfonds.

- Bedrijfstakpensioenfonds

Een pensioenfonds ten behoeve van een of meerdere bedrijfstakken of delen van een bedrijfstak².

- Beroepspensioenfonds

Een voor een bepaalde beroepsgroep werkend pensioenfonds, dat is opgericht ter uitvoering van een beroepspensioenregeling³.

- Ondernemingspensioenfonds

Een pensioenfonds verbonden aan een onderneming of aan een groep als bedoeld in artikel 24b van Boek 2 van het Burgerlijk Wetboek⁴.

➤ Service Overeenkomst

Een overeenkomst tussen een Fiduciair Beheerder en een Pensioenfonds waarin onder meer is aangegeven tegen welke serviceniveaus de Fiduciair Beheerder een product of dienst levert aan het Pensioenfonds.

➤ Toezichthouder

De Nederlandsche Bank N.V. en/of de Stichting Autoriteit Financiële Markten, ieder voor zover belast met de uitoefening van het toezicht overeenkomstig de Wet op het financieel toezicht danwel de Pensioenwet of de Wet verplichte beroepspensioenregeling, danwel andere toezichthouders voor zover deze belast zijn met toezicht op Pensioenfondsen.

---

² Bron: artikel I Pensioenwet

³ Bron: Wet verplichte beroepspensioenregeling

⁴ Bron: artikel I Pensioenwet

➤ Vergoedingen

Alle bedragen die de Fiduciair Beheerder op basis van de Fiduciair Beheer Overeenkomst direct of indirect aan het Pensioenfonds in rekening brengt, waaronder de vergoedingen voor operationeel vermogensbeheer.

Artikel 2. Doel van deze principes

De doelstelling van deze principes is drieledig:

- De principes creëren bewustwording onder Pensioenfondsen ten aanzien van de mogelijkheid tot Fiduciair Beheer en de daarbij relevante thema's. De principes stellen hen in staat te beoordelen waar een goed Fiduciair Beheerder aan moet voldoen. Vice versa geven deze principes inzicht aan Fiduciair Beheerders omtrent de invulling van hun taken en verantwoordelijkheden jegens Pensioenfondsen.
- De principes maken voor alle betrokken partijen inzichtelijk welke onderwerpen van belang kunnen zijn tijdens de contractbesprekingen tussen het Pensioenfonds en de Fiduciair Beheerder.
- Op die gebieden die zich daartoe lenen, vormen de principes een weergave van een *good practice* in de markt. De principes kunnen in voorkomende gevallen als leidraad dienen bij het daadwerkelijk vormgeven van de Fiduciair Beheer Overeenkomst en het evalueren van bestaande overeenkomsten.

Deze principes kunnen geen vervanging zijn voor of addendum bij een Fiduciair Beheer Overeenkomst.

Artikel 3. Werkingssfeer

Deze principes zien primair op Fiduciair Beheer ten behoeve van Pensioenfondsen.

B. Principles

Artikel 4. Verantwoordelijkheid

De verdeling van taken en verantwoordelijkheden van het Pensioenfonds en de Fiduciair Beheerder wordt opgenomen in de Fiduciair Beheer Overeenkomst. De Fiduciair Beheerder heeft, gezien zijn belangrijke taak bij de ondersteuning van het bestuur van het Pensioenfonds, belangrijke verantwoordelijkheden jegens het Pensioenfonds. Zo speelt de Fiduciair Beheerder een rol bij de beheersing van het balansmanagement van het Pensioenfonds en dient hij derhalve een actieve rol te spelen jegens het Pensioenfonds als de omstandigheden

daar aanleiding toe geven, bijvoorbeeld door te adviseren over een wijziging van het strategisch beleggingsbeleid.

Het Pensioenfonds zelf is evenwel te allen tijde eindverantwoordelijk voor de uitbestede activiteiten. Conform het bepaalde in art. 34 Pensioenwet draagt het Pensioenfonds er zorg voor dat de Fiduciair Beheerder de bij of krachtens de Pensioenwet gestelde regels die van toepassing zijn op het Pensioenfonds naleeft. Het Pensioenfonds besteedt geen werkzaamheden uit in strijd met het bepaalde in artikel 12 van het Besluit uitvoering Pensioenwet en Wet verplichte beroepspensioenregeling. In het bijzonder betekent dit dat de uitbesteding de verantwoordelijkheid van het Pensioenfonds voor de organisatie en behandeling van bedrijfsprocessen en het toezicht daarop niet mag ondermijnen en geen belemmering mag vormen voor een adequaat toezicht door de Toezichthouder op de naleving van het bij of krachtens de Pensioenwet dan wel de Wet verplichte beroepspensioenregeling bepaalde.

Meer in het algemeen kunnen onder meer de volgende verantwoordelijkheden worden vastgesteld:

- Het Pensioenfonds kan de eindverantwoordelijkheid voor de uitbestede activiteiten nimmer delegeren.
- Het Pensioenfonds neemt zelf de strategische beslissingen met betrekking tot de uitbestede activiteiten.
- Het Pensioenfonds is verantwoordelijk voor de *overall risk control*, de *performance* beoordeling en het valideren van de *governance* van de Fiduciair Beheerder.
- De Fiduciair Beheerder adviseert het Pensioenfonds pro-actief bij het nemen van strategische beslissingen, bijvoorbeeld met betrekking tot wettelijk verplichte zaken zoals de continuïteitsanalyse, het herstelplan, verklaring van beleggingsbeginselen, de Actuariële en Bedrijfstechnische Nota ('ABTN'), en voorziet het Pensioenfonds hiertoe tijdig van kwalitatief hoogwaardige, zorgvuldig samengestelde, relevante informatie.
- De Fiduciair Beheerder ondersteunt het Pensioenfonds bij keuzes voor beleggings-categorieën en sub-categorieën en een efficiënte implementatie daarvan.
- De Fiduciair Beheerder adviseert het Pensioenfonds over het opstellen van een efficiënt en robuust beleggingsplan in lijn met de strategische uitgangspunten, waaronder de ALM studie.
- De Fiduciair Beheerder kan het Pensioenfonds desverlangd adviseren over een beleid voor maatschappelijk verantwoord beleggen, alsmede zorgdragen voor de uitvoering daarvan.
- De Fiduciair Beheerder is verantwoordelijk voor het samenstellen van de portefeuille en de selectie van operationeel vermogensbeheerders en/of beleggingsinstellingen waarin het Pensioenfonds zal participeren.
- De Fiduciair Beheerder overziet of en in welke mate de beleggingsportefeuille invulling geeft aan de strategische doelstellingen.
- Om invulling te geven aan zijn eindverantwoordelijkheid vergewist het Pensioenfonds zich van de kwaliteit en de zorgvuldigheid van de uitvoering van de uitbestede activiteiten.

- Het Pensioenfonds is informatieplichtig tegenover Toezichthouders en staat in voor de juistheid, volledigheid en tijdigheid van zijn rapportages betreffende de uitbestede activiteiten aan deze instanties.

Om hun wederzijdse verplichtingen te kunnen nakomen, moeten beide partijen voldoen aan de op hen van toepassing zijnde wet- en regelgeving (zoals bijvoorbeeld voor Pensioenfondsen de bepalingen inzake uitbesteding en voor Fiduciair Beheerders de MiFID bepalingen inzake belangenconflicten, *inducements* en *best execution*). Zij dienen elkaar die beschikbare informatie te verschaffen die hun wederpartij nodig heeft om zijn verplichtingen te kunnen nakomen. Partijen dienen wederzijds te beschikken over voldoende deskundig personeel voor het kunnen uitvoeren van hun eigen rol en verantwoordelijkheden. Het adequaat inschakelen van andere professionele partijen bij het uitvoeren van die eigen rol en verantwoordelijkheden kan daar tevens een onderdeel van zijn.

Artikel 5. Deskundigheid

Het Pensioenfonds en de Fiduciair Beheerder hebben voldoende deskundigheid tot hun beschikking met betrekking tot de uitbestede activiteiten.

- Het Pensioenfonds beschikt over voldoende deskundigheid om te doorgronden wat de uitbestede activiteiten inhouden, gefundeerde strategische beslissingen met betrekking tot de uitbestede activiteiten te nemen, het werk van de Fiduciair Beheerder te monitoren en de eindverantwoordelijkheid voor de uitbestede activiteiten te dragen. Het Pensioenfonds laat zich waar nodig bijstaan door een deskundig adviseur.
- De Fiduciair Beheerder beschikt over voldoende deskundigheid om de door het Pensioenfonds aan hem uitbestede werkzaamheden conform de afspraken te verrichten. Daartoe beschikt de Fiduciair Beheerder onder meer over een transparant en objectief toetsbaar selectieproces voor operationeel vermogensbeheerders en/of beleggingsinstellingen, een efficiënte implementatie van het beleggingsplan en heldere communicatielijnen.

Artikel 6. Belang

De Fiduciair Beheerder handelt in het belang van het Pensioenfonds en zet zich daarvoor op eerlijke, billijke en professionele wijze in.

- De Fiduciair Beheerder kent en begrijpt de door het Pensioenfonds geformuleerde uitgangspunten, doelstellingen en verplichtingen en handelt vanuit deze beginselen.
- De Fiduciair Beheerder beschikt over een transparant en objectief toetsbaar beslissingsproces ten aanzien van de selectie van uitvoerders van uit te besteden activiteiten en biedt aan het Pensioenfonds transparantie bij de uitvoering van de uitbestede activiteiten.

- De Fiduciair Beheerder en het Pensioenfonds kunnen overeenkomen dat de Fiduciair Beheerder uitbestede activiteiten geheel of gedeeltelijk zelf uitvoert, waarbij de criteria van transparantie en objectiviteit onverkort van toepassing zijn.

Artikel 7. Beheersing

Zowel het Pensioenfonds als de Fiduciair Beheerder streeft naar een optimale beheersing van de uitbestede processen.

- Het Pensioenfonds beschikt over een gedegen uitbestedingsbeleid, waarbij objectieve selectie en adequate monitoring centraal staan.
- De Fiduciair Beheerder draagt zorg voor de kwaliteit van de uitbestede werkzaamheden door middel van deskundige medewerkers, deugdelijke systemen en adequate organisatorische en administratieve procedures en maatregelen.
- De Fiduciair Beheerder voldoet voor wat betreft de uitbestede activiteiten aan alle toepasselijke wet- en regelgeving en heeft daartoe onder meer een adequate compliance functie ingericht.
- De Fiduciair Beheerder draagt zorg voor integrale controle op de operationele risico's ten aanzien van de uitbestede activiteiten.
- De Fiduciair Beheerder neemt alle mogelijke maatregelen ten behoeve van de continuïteit van de uitbestede activiteiten en biedt het Pensioenfonds inzicht in de wijze waarop hij dit doet.
- Het Pensioenfonds en de Fiduciair Beheerder toetsen regelmatig of de wijze waarop de uitbestede activiteiten worden uitgevoerd in overeenstemming is met de gemaakte afspraken.

Artikel 8. Transparantie van Kosten en Vergoedingen

De Fiduciair Beheerder maakt alle relevante Kosten en aan derden betaalde Vergoedingen ten aanzien van de uitbesteding inzichtelijk aan het Pensioenfonds.

- De Fiduciair Beheerder verschaft het Pensioenfonds volledige transparantie ten aanzien van al de binnen haar organisatie en gelieerde partijen als gevolg van de Fiduciair Beheer Overeenkomst met het Pensioenfonds eventueel genoten baten en andere voordelen (*inducements*).

Artikel 9. Coördinatie

De Fiduciair Beheerder is verantwoordelijk voor de coördinatie van de verschillende componenten van het Fiduciair Beheer.

- Het Pensioenfonds en de Fiduciair Beheerder maken contractuele afspraken over de specifieke verwachtingen, taken en verantwoordelijkheden ten aanzien van de Fiduciair Beheerder, alsmede over de verdeling van Kosten.

- De Fiduciair Beheerder waarborgt de coördinatie (de inhoudelijke aansluiting) van de verschillende componenten van het Fiduciair Beheer.
- Het Pensioenfonds en de Fiduciair Beheerder maken contractuele afspraken over het aangaan van overeenkomsten met derde partijen (zowel operationeel vermogensbeheerders als ALM-consultants) inzake de uitbestede activiteiten.
- De Fiduciair Beheerder biedt het Pensioenfonds een vast aanspreekpunt. Deze persoon -- dan wel dit team -- kent en begrijpt de uitgangspunten en de doelstellingen van het Pensioenfonds, behartigt de belangen van het Pensioenfonds op professionele wijze en is voldoende deskundig ten aanzien van de componenten van Fiduciair Beheer.

Artikel 10. Strategisch beleid

Het Pensioenfonds draagt er zorg voor dat het strategisch beleid voortvloeit uit een op professionele wijze uitgevoerde en op *good practice* gebaseerde ALM studie, die past binnen de uitgangspunten zoals vastgesteld door het bestuur.

- Het Pensioenfonds draagt er zorg voor dat de ALM studie op professionele wijze wordt uitgevoerd. De ALM studie kan door de Fiduciair Beheerder zelf worden uitgevoerd, mits uitdrukkelijk door het Pensioenfonds goedgekeurd.
- Het Pensioenfonds draagt er zorg voor dat zijn uitgangspunten, doelstellingen en verplichtingen ten grondslag liggen aan de ALM studie.
- Indien de Fiduciair Beheerder niet zelf de ALM studie verricht, vergewist hij zich van de ALM studie, van uitgangspunten tot consequenties.
- Het Pensioenfonds stelt het strategisch beleid vast.
- De Fiduciair Beheerder doet het Pensioenfonds een voorstel ten aanzien van de te hanteren *benchmarks* voor de verschillende beleggingscategorieën en verschaft hierbij advies.
- Beide partijen vergewissen zich ervan dat het Pensioenfonds over voldoende informatie beschikt om gefundeerde beslissingen te nemen ten aanzien van het strategisch beleid. Deze informatie bevat onder meer informatie over verwachte rendementen.

Artikel 11. Risicomanagement

De Fiduciair Beheerder controleert een integraal beheer van financiële risico's in het kader van het Fiduciair Beheer.

- De Fiduciair Beheerder meet, analyseert en beheerst de financiële risico's, met inbegrip van de tegenpartij risico's, conform vooraf overeengekomen methodiek vanuit integraal perspectief.
- De Fiduciair Beheerder stelt alles in het werk om bij overschrijding van een risicogrens zo spoedig mogelijk adequate maatregelen te nemen.

- Het Pensioenfonds en de Fiduciair Beheerder maken contractuele afspraken over de wijze waarop en de termijn waarbinnen de Fiduciair Beheerder het Pensioenfonds informeert over de overschrijding van risicogrenzen.
- Het Pensioenfonds en de Fiduciair Beheerder leggen vast of de Fiduciair Beheerder maatregelen kan of moet nemen in geval van overschrijding van risicogrenzen, dan wel dat het bestuur van het Pensioenfonds geïnformeerd wordt opdat het Pensioenfonds zelf maatregelen neemt.

Artikel 12. Samenstelling van de portefeuille

De Fiduciair Beheerder streeft naar een zo goed mogelijke samenstelling van de portefeuille voor het Pensioenfonds, zodanig dat het strategisch beleid efficiënt en effectief wordt geïmplementeerd.

- De Fiduciair Beheerder hanteert een objectieve afweging tussen de implementatie van zowel actief en passief, alsook intern en extern vermogensbeheer voor de diverse beleggingscategorieën en geeft het Pensioenfonds daar een duidelijk advies over.
- De Fiduciair Beheerder selecteert de meest geschikte portefeuillestructuur en producttypes voor de implementatie van het beleggingsbeleid van het Pensioenfonds, rekening houdend met schaalgrootte, Kosten en diversificatiegrondslagen.
- De Fiduciair Beheerder draagt er zorg voor dat de monitoring en herallocatie van de strategische beleggingsportefeuille van het Pensioenfonds geschiedt volgens de afgesproken beleidsnormen en risicotoleranties.

Artikel 13. Selectie en monitoring van operationeel vermogensbeheerders en/of beleggen via beleggingsinstellingen

De Fiduciair Beheerder biedt volledige transparantie ten aanzien van het selecteren van, het verlenen van opdracht aan, het monitoren en het beëindigen van de opdracht aan operationeel vermogensbeheerders, met inbegrip van het eventueel beleggen via beleggingsinstellingen (al dan niet beheerd door de Fiduciair Beheerder zelf).

- De Fiduciair Beheerder heeft een transparant proces voor het selecteren, het verlenen van de opdracht aan, het monitoren en het beëindigen van de opdracht van operationeel vermogensbeheerders.
- De Fiduciair Beheerder hanteert dezelfde transparante selectie- en ontslagcriteria voor zowel interne als externe operationeel vermogensbeheerders, tenzij expliciet anders overeengekomen met het Pensioenfonds.
- De Fiduciair Beheerder richt de structuur, inclusief de beloningsstructuur, voor operationeel vermogensbeheer zodanig in dat deze aansluit bij het mandaat van de Fiduciair Beheerder.
- De Fiduciair Beheerder is verantwoordelijk voor het adequaat monitoren van de operationeel vermogensbeheerders, zodat hij tijdig kan ingrijpen in geval van ongewenste situaties.

- Het Pensioenfonds en de Fiduciair Beheerder kunnen afspraken maken over het eventueel beleggen van (een gedeelte van) het vermogen in beleggingsinstellingen (al dan niet beheerd door de Fiduciair Beheerder zelf), met inachtneming van dezelfde principes als in dit artikel bepaald.

Artikel 14. Rapportage en communicatie

Zowel het Pensioenfonds als de Fiduciair Beheerder draagt zorg voor een adequate informatievoorziening.

- Beide partijen maken contractuele afspraken over de frequentie, de inhoud en de opzet van de rapportage en overige communicatie en de rol van derde partijen in dit proces.
- De Fiduciair Beheerder draagt er zorg voor dat de door hem verstrekte rapportages voldoen aan de criteria juistheid, volledigheid, tijdigheid en relevantie.
- De Fiduciair Beheerder draagt er zorg voor dat de door hem verstrekte rapportages voor het Pensioenfondsbestuur begrijpelijk zijn. Zonodig verschaft hij daar nadere toelichting over aan het Pensioenfonds.
- De Fiduciair Beheerder rapporteert, dan wel communiceert, in ieder geval over de volgende onderwerpen:
  - *Performance*
  - Dekkingsgraadontwikkeling
  - *Exposure* naar verschillende markten en valuta
  - Risicomanagement
  - Relevante marktontwikkeling
  - Relevante ontwikkelingen binnen de organisatie van de Fiduciair Beheerder
  - Relevante ontwikkelingen bij gecontracteerde operationeel vermogensbeheerders
  - Incidenten en/of aandachtspunten ('*issues*')
  - Kosten en Vergoedingen

Deze rapportage door de Fiduciair Beheerder laat onverlet dat een of meerdere van deze werkzaamheden door de Fiduciair Beheerder in overleg met het Pensioenfonds kunnen worden uitbesteed aan derden, met behoud van verantwoordelijkheid voor de uitbesteede werkzaamheden van de Fiduciair Beheerder jegens het Pensioenfonds. Ook is het mogelijk dat het Pensioenfonds zelf bovenstaande zaken heeft uitbesteed aan derden, bijvoorbeeld *performance*-meting aan de *custodian*.

- De Fiduciair Beheerder draagt zorgt voor goede operationele processen, ter verantwoording van haar rapportages⁵ aan het Pensioenfonds.
- Beide partijen gaan vertrouwelijk om met de van elkaar verkregen informatie.

---

⁵ De Fiduciair Beheerder dient er bij zijn rapportages aan het Pensioenfonds rekening mee te houden, dat zijn rapportages de basis vormen voor (een deel van) de rapportage van het Pensioenfonds aan de toezichthouder.

Artikel 15. Overeenkomst

Zowel het Pensioenfonds als de Fiduciair Beheerder waarborgt de aanwezigheid van een schriftelijke, begrijpelijke en ondubbelzinnige overeenkomst, waarin alle belangrijke aspecten van de uitbesteding zijn opgenomen. Als voorbeeld voor een Fiduciair Beheer Overeenkomst wordt verwezen naar aangehecht model.

- Beide partijen leggen het mandaat van de Fiduciair Beheerder vast in een contract waarbij zij tevens expliciet overeenkomen op welke wijze en binnen welke termijn de Fiduciair Beheerder rapporteert bij afwijkingen van het mandaat.
- Het contract bevat een rechtskeuze.
- Het contract bevat de voorwaarden waaronder het contract kan worden beëindigd, alsmede de aansprakelijkheid van de Fiduciair Beheerder.
- Het contract bevat bepalingen die zoveel mogelijk zijn gebaseerd op *good practice*.
- Een nadere uitwerking en *timing* van de taken van de betrokken partijen kan worden vastgelegd in bijvoorbeeld een Service Overeenkomst of in een bijlage bij de Fiduciair Beheer Overeenkomst.

C. Slotbepaling

Artikel 16. Citeertitel

Deze principes worden aangehaald als: 'DUFAS principes fiduciair beheer'.

De navolgende investment management organisaties hebben in het bijzonder bijgedragen aan de DUFAS Principles Fiduciair Beheer:
(in alfabetische volgorde)

- 1. AXA Investment Managers Netherlands**
- 2. F&C Netherlands**
- 3. Fortis Investments**
- 4. ING Investment Management (AZL)**
- 5. Kempen Capital Management**
- 6. Mn Services**
- 7. PGGM**
- 8. Robeco Groep**
- 9. Syntrus Achmea Asset Management**
- 10. SEI Investments (Europe) Ltd.**
- 11. TKP (AEGON)**

Voor de totstandkoming van deze DUFAS Principles Fiduciair Beheer is een verkennend marktonderzoek uitgevoerd door KPMG consultants. Achtereenvolgende concepten van de DUFAS Principles Fiduciair Beheer zijn eveneens besproken met het OPF en tot hun ledenbestand behorende individuele pensioenfondsen.

Voorts zijn wij tevens dank verschuldigd aan De Brauw Blackstone Westbroek N.V. voor het opstellen van de bij deze Principles behorende Model Fiduciair Beheerovereenkomst.

Den Haag, 13 november 2008

Annex: Model Fiduciair Beheerovereenkomst en toelichting